

Základní informace o přejímání obilovin při intervenčním nákupu obilovin ze sklizně 2005

(Jedná se o všeobecně platné zásady platné k datu 1.11.2005. SZIF nevylučuje pozdější změny v případě legislativních či organizačních (provozních) změn z důvodu zajištění plynulosti intervenčního nákupu.)

Legislativa:

Nařízení vlády č. 180/2004 o provádění některých opatření společné organizace trhu s obilovinami

Nařízení Rady (EHS) č. 1784/2003 z 29. září 2003 o společné organizaci trhu s obilím, v platném znění;

Nařízení Komise (ES) č. 824/2000 z 19. dubna 2000, kterým se stanoví postupy přejímání obilovin intervenčními agentury a stanoví metody analýzy pro určování kvality obilovin,

Nařízení Komise (ES) č. 1068/2005 ze dne 6. července 2005, kterým se mění nařízení (ES) č. 824/2000 kterým se stanoví postupy přejímání obilovin intervenčními agentury a stanoví metody analýzy pro určování kvality obilovin;

Nařízení Komise (ES) č. 856/2005 ze dne 6. června 2005, kterým se mění nařízení (ES) č. 466/2001, pokud jde o fusariové toxiny;

Směrnice Komise 2005/38/ES ze dne 6. června 2005, kterou se stanoví metody odběru vzorků a metody analýzy pro úřední kontrolu množství fusariových toxinů v potravinách, v platném znění

Směrnice Komise 98/53/ES ze dne 16. července 1998, kterou se stanoví metody odběru vzorků a metody analýzy pro úřední kontrolu množství určitých kontaminujících látek v potravinách, v platném znění;

Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 238/2005 Sb. ze dne 3. června 2005, kterou se mění vyhláška 211/2004 ze dne 15. dubna 2004, o metodách zkoušení a způsobu odběru a přípravy kontrolních vzorků, ve znění vyhlášky č.611/2004 Sb.

Směrnice Komise 2001/22/ES ze dne 8. března 2001, kterou se stanoví metody odběru vzorků a metody analýzy pro úřední kontrolu dodržování maximálních limitů olova, rtuti a 3_MPCD v potravinách, v platném znění;

Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2002/32/ES ze dne 7. května 2002 o nežádoucích látkách v krmivech, v platném znění;

Nařízení Komise (ES) 466/2001 ze dne 8. března 2001, kterým se stanoví maximální limity některých kontaminujících látek v potravinách, v platném znění;

Nařízení Rady (EHS) č. 315/93 ze dne 8. února 1993 kterým se stanoví postupy Společenství pro kontrolu kontaminujících látek v potravinách, v platném znění;

Nařízení Komise (EC) č. 2148/1996 ze dne 8.listopadu 1996 stanovující pravidla pro hodnocení a monitorování veřejných intervenčních zásob zemědělských výrobků, v platném znění;

Nařízení Komise č. 3597/1990 z 12.prosince o pravidlech účetnictví pro intervenční opatření zahrnující nákup, skladování a prodej zemědělských produktů intervenčními agenturami, v platném znění;

Zákon č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu a změně některých dalších zákonů, ve znění zákona č.128/2003 Sb., v platném znění;

Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, v platném znění

V případě přijetí nabídky obilovin k intervenčnímu nákupu se Obchodní podmínky intervenčního nákupu obilovin stávají součástí smluvního vztahu mezi nabízejícím subjektem a SZIF.

1. Kontrola nabídky obilovin na místě nabídky

Po přijetí nabídky obilovin oddělením pro obiloviny, může oddělení pro obiloviny vystavit požadavek na předběžnou kontrolu nabídky na místě. Odbor kontroly SZIF pověří předběžnou kontrolou kontrolora nebo může zadat provedení předběžné kontroly na základě smlouvy třetí osobě.

Předmětem předběžné kontroly je ověření přítomnosti obiloviny na místě, homogenita nabízeného zboží, vhodnost jeho uskladnění a oddělené skladování od jiného zboží, případně analýza vybraných kvalitativních parametrů.

SZIF má právo na základě výsledku kontroly tuto nabídku zamítnout a to i v případě, že nabízející již obdržel Závěrečný nákupní list.

2. Kontrola přejímky obilovin

Naskladňování obiloviny může být zahájeno až po dohodnutí a podpisu „Harmonogramu dodávek“, v němž jsou dohodnuty závazné jednotlivé termíny dodávek mezi prodávajícím, skladovatelem a kontrolorem na základě „Závěrečného nákupního listu“ se stanoveným měsícem dodávky. Skladovatel spolupracuje na vytváření Harmonogramu dodávek tak, aby byl zajištěn příjem nejméně 150 t obilovin za pracovní den.

SZIF umožní podepsání Harmonogramu dodávek současně s první dodávkou obiloviny v případě, že se k podpisu dostaví osoby oprávněné podepsat tento dokument ze strany nabízejícího i skladovatele. Nedostaví-li se tyto osoby na místo podpisu, nebude naskladnění zahájeno.

Nabízející se může odchýlit od dodaného množství až o 10 %, směrem nahoru nebo dolů, zároveň však musí být splněna podmínka minimální velikosti partie 80 tun a respektovány možnosti volné skladové kapacity skladovatele.

2.1. Zjišťování kvality a metody vzorkování

Pro převzetí nabídky jsou závazná zjištění kvalitativních ukazatelů z kontraktního vzorku, sestaveného z dílčích vzorků odebraných z celé nabídky. Pokud přejímka obiloviny probíhá v několika dnech, výsledný kontraktní vzorek tvoří směs souhrnných vzorků odebraných za každý den. Dílčí vzorky je nutno odebrat minimálně z každých 60 tun, nestanoví-li předpisy EU jinak.

U nabídek, které jsou určeny k analýzám na kontaminující látky probíhá sestavení kontraktního vzorku v souladu s předepsanou metodikou EU během přejímky a analýza je provedena z takto sestaveného kontraktního vzorku.

Zjišťované kontaminující látky pro intervenční nákup v hosp. roce 2005/2006:

Deoxynivalenol, Zearalenon – pouze pšenice obecná

Těžké kovy - Kadmium (Cd), Olovo (Pb) – pšenice obecná, ječmen obecný, kukuřice setá

Aflatoxin B1 – pouze kukuřice setá

Nabídky určené k analýzám kontaminujících látek jsou vychází ze zpracované Analýzy rizik.

Podrobnosti k analýzám kontaminujících látek v obilovinách jsou uvedeny v dokumentu „**Informace o zjišťování a stanovení kontaminujících látek při intervenčním nákupu obilovin ze sklizně 2005.**“

2.1.1. Zásady vzorkování v případě kontaminujících látek v obilovinách u destinačních a loco nabídek:

Partie nebo šarže (dále jen partie) je identifikovatelné množství dané komodity.

Část partie je určitá část velké partie vyčleněná k tomu, aby z ní byl proveden odběr vzorků. Každá část partie musí být fyzicky samostatná a identifikovatelná.

a) Těžké kovy

Olovo, Kadmium – dle směrnice 2001/22/ES

Minimální počet dílčích vzorků: 10

Dílčí vzorky se odeberou pokud možno z různých míst celé partie nebo části partie.

Souhrnný vzorek o hmotnosti nejméně 1 kg se připraví sdružením všech dílčích vzorků. Každá partie, která má být analyzována, musí být vzorkována samostatně.

Při odběru vzorků a při přípravě laboratorních vzorků musí být provedena předběžná opatření s cílem zabránit jakýmkoli změnám, které by mohly ovlivnit množství olova, kadmia, nepříznivě ovlivnit analytické stanovení nebo znehodnotit reprezentativnost souhrnných vzorků.

Laboratorní vzorky pro účely provedení analýzy a rozhodčí účely se odeberou ze zhomogenizovaného souhrnného vzorku. Kontrolní laboratoř provede dvě nezávislé analýzy laboratorního a vzorku a vypočte průměr z obou výsledků.

Partie se přijme, nepřekročí-li průměr výsledků analýz stanovený limit.

b) Mykotoxiny

Pokud lze části partie fyzicky oddělit, musí být každá šarže rozdělena na části partie podle tabulky a vzorkována i analyzována samostatně:

Rozdělení šarží na části šarže v závislosti na produktu a hmotnosti šarže

Komodita	Hmotnost šarže (tuny)	Hmotnost nebo počet částí šarže	Počet dílčích vzorků	Hmotnost souhrnného vzorku (kg)
Obiloviny a výrobky z obilovin	≥ 1 500	500 tun	100	10
	> 300 a < 1 500	3 části šarže	100	10
	≥ 50 a ≤ 300	100 tun	100	10
	< 50	—	3–100 (*)	1–10

(*) V závislosti na hmotnosti šarže – viz tabulka 2.

Vzhledem k tomu, že hmotnost partie není vždy přesným násobkem hmotnosti částí partie, může hmotnost části partie překročit uvedenou hmotnost nejvýše o 20%.

Aflatoxin B1– dle směrnice 98/53/EC

Souhrnný vzorek má hmotnost 30 kg a skládá se ze 100 dílčích vzorků o hmotnosti 300 g.

Po promísení musí být souhrnný vzorek rozdělen na 3 stejné části po 10 kg.

Laboratorní vzorek je část dílčího vzorku o hmotnosti 10 kg.

Partie se přijme, jestliže žádný z laboratorních vzorků nepřekračuje maximální limit.

Deoxynivalenol, Zearalenon – dle směrnice 2005/38/ES

Souhrnný vzorek má hmotnost 10 kg a skládá se ze 100 dílčích vzorků o hmotnosti 100 g.

Partie se přijme, jestliže souhrnný vzorek vyhovuje maximálnímu limitu se zohledněním nejistoty měření a po korekci na výtěžnost.

c) Jiné:

Hořčičný olej těkavý

Je obsažen v semenech rodu Brassica a Sinapis (řepka, hořčice), proto se tento ukazatel bude stanovovat jen na základě zjištění vysokého procentického podílu těchto semen v rámci Nečistot – cizích semen při stanovování nečistot dle přílohy III NK č. 824/2000.

Námel

Přítomnost námele v ječmeni a kukuřici bude hodnocena v rámci nečistot dle přílohy III NK č. 824/2000.

2.1.2. Destinační nabídka

Před začátkem vyskladňování vozidla se za přítomnosti kontrolora odebere z každého vozu vzorek v souladu s požadovanou metodikou vzorkování (ČSN ISO 13690, směrnice EU pro odběr vzorků pro kontaminující látky). Při odběru vzorků z dopravního prostředku se nesmí použít obilí z počátku nasávání a poslední zbytky z podlahy dopravního prostředku.

Nabízející sdělí na žádost kontrolora předem způsob přepravy obiloviny, aby při přejímce mohla být zajištěna vhodná metodika vzorkování obiloviny.

Kontraktní vzorek partie pšenice obecné je tvořen 100 dílčími vzorky dle metodiky pro odběr vzorků pro analýzu deoxynivalenolu.

Během přejímky je z každého vozu odebrán vzorek a proveden rozbor základních kvalitativních parametrů. Z každého vozu je proveden rozbor na objemovou hmotnost, vlhkost, maximální podíl látek jiných než základní zrna nezhoršené kvality, kontrolor si dále může vyžádat orientační stanovení ostatních kvalitativních ukazatelů.

Vůz je určen k vyložení až v okamžiku prokázání vhodnosti k naskladnění z provedené analýzy dílčího vzorku.

Probíhá-li přejímka ve více dnech, souhrnné vzorky z jednotlivých dnů jsou zapečetěny a uchovány k vytvoření kontraktního vzorku z celé dodávky.

V případě, že při odběru vzorků z dopravního prostředku a přípravě souhrnného vzorku není přítomen nabízející, jsou závazná zjištění nezávislé laboratoře skladovatele a jím připravený kontraktní vzorek, obojí provedené za účasti kontrolora SZIF.

2.1.3. Loco nabídka

Vzorky jsou odebírány při přepouštění ze segmentu do segmentu, z dílčích vzorků jsou namátkově prováděny rozborů základních kvalitativních parametrů.

Je-li partie určená k analýze deoxynivalenolu či aflatoxinu B1 uskladněna ve více segmentech, je zpravidla vzorkován a analyzován každý segment zvlášť.

2.1.3. Odchyłky od standardního postupu přejímky obilovin

V případě, že přejímaná obilovina vykazuje výrazné odchyłky od parametrů uváděných v podkladech ke kontrole nebo obilí neodpovídá minimálním požadavkům kvality uvedených v příloze I Nařízení komise (EU) č.824/2000, přejímka se okamžitě ukončí z důvodu nevhodnosti zboží k intervenčnímu převzetí.

V případě, že dojde ke sporu ohledně určitého kvalitativního ukazatele, či podezření na výskyt choroby/škůdce (např. snětivost pšenice), které by znemožňovaly přijetí obilovin jako intervenčních zásob, přejímka se přeruší a odešle se vzorek do akreditované laboratoře Agrotest, zemědělské zkušebnictví, poradenství a výzkum, s.r.o k posouzení a přejímka je obnovena/ukončena až po přijetí výsledků analýzy.

Zjištění výskytu živého škůdce nebo snětivosti pšenice znamená okamžité ukončení přejímky z důvodu nevhodnosti zboží k intervenčnímu převzetí.

Kontrolor je oprávněn posoudit dopad nevyhovujícího kvalitativního parametru dílčí dodávky na celkovou kvalitu přejímaného zboží a za předpokladu, že hodnota dílčího parametru kvality neovlivní celkovou kvalitu přejímaného zboží, tuto dodávku přijmout. Tento postup neplatí pro vylučující znaky z intervence jako je nález živého škůdce, podezření na kontaminaci obiloviny, snětivost pšenice atd.

2.2. Ověření nabízeného množství

2.2.2. Destinační nabídka

Zboží se váží na kalibrované váze.

2.2.3. Loco nabídka

Při převzetí ve skladu, v němž se obiloviny nacházejí v okamžiku nabídky, lze množství obilovin zjistit na základě skladového účetnictví, které by mělo odpovídat běžným požadavkům kladeným na účetní doklady a požadavkům SZIF a to za předpokladu že:

- skladovatel vede v evidenci hmotnost zjištěnou vážením na kalibrované váze, přičemž od vážení nesmí uplynout více než 10 měsíců,
- skladovatel vede záznamy o fyzikálních jakostních vlastnostech obiloviny v době vážení (zejména obsahu vlhkosti a nečistot),
- skladovatel eviduje případná přemístění do jiného místa skladování jakož i provedená ošetření obiloviny.

Hmotnost je následně ověřena kubaturním výpočtem. V případě, že skladovatel/nabízející není schopen prokázat tyto údaje, kontrolor SZIF nařídí převážení a kubaturní výpočet se neprovádí.

Je-li nabízená partie uskladněna ve více segmentech, provede se porovnání kubaturního výpočtu s účetním stavem pro každý segment zvlášť; (tzn. skladovatel je povinen účetně evidovat množství pro každý nabízený segment).

Rozdíl mezi množstvím zjištěným vážením při naskladnění obiloviny a podle volumetrické metody nesmí přesáhnout 5%. Je-li tolerance 5% překročena, obiloviny musí být neprodleně převáženy.

Hmotnost uvedená ve skladovém účetnictví se v případě nutnosti upraví, aby se zohlednil rozdíl mezi obsahem vlhkosti a/nebo různých nečistot zjištěných v době vážení a hodnotami zjištěnými z kontraktního vzorku. Rozdíl v obsahu nečistot je možné zohlednit pouze pro úpravu snížení hmotnosti uvedené ve skladovém účetnictví.

K přejímce nabízených obilovin ze strany SZIF dochází po stanovení hmotnosti a potvrzení dosažení alespoň minimálních jakostních požadavků partie obiloviny dodané do přejímacího skladu a vystavením Prohlášení o převzetí zásob oddělením pro obiloviny.

Příloha 1

Sledované kvalitativní parametry obiloviny při intervenčním nákupu

PŘÍLOHA I NK č. 824/2000 (upravená)

	Pšenice obecná	Ječmen obecný	Kukuřice setá
A. Maximální obsah vlhkosti	14,5 %	14,5 %	14,5 %
B. Maximální procentní podíl látek, které nejsou ze základních nesnížené jakosti:	12 %	12 %	12 %
1. Zlomková zrna	5 %	5 %	10 %
2. Nečistoty ze zrn (jiné než uvedené v bodu 3) z čehož:	7 %	12 %	5 %
a) scvrklá zrna			—
b) jiné obiloviny		b) + c) celkem 5 %	
c) zrna napadená škůdci		—	—
d) zrna, jejichž klíček má změněnou barvu		—	—
e) zrna, jež byla při sušení vystavena nadměrné teplotě	0,50 %	3 %	3 %
3. Zrna napadená plísněmi a/nebo houbami z čehož:	—	—	—
– zrna napadená houbami	—	—	—
4. Klíčící zrna	4 %	6 %	6 %
5. Různé nečistoty (Schwarzbesatz) z čehož:	3 %	3 %	3 %
a) cizí semena			
– škodlivá	0,10 %	0,10 %	0,10 %
– jiná			
b) poškozená zrna			
– zrna poškozená samovolným zahřátím nebo vystavením nadměrné teplotě při sušení	0,05 %		
– jiná			
c) cizí látky			
d) plevy			
e) námel	0,05 %	—	—
f) zkažená zrna		—	—
g) mrtvý hmyz a části hmyzu			
C. Maximální procentní podíl zrn, která jsou zcela nebo zčásti bez sklovitého vzhledu	—	—	—
D. Maximální obsah taninu (¹)	—	—	—
	Pšenice obecná	Ječmen	Kukuřice
E. Minimální měrná hmotnost (kg/hl)	73	62	—
F. Minimální obsah bílkovin:	10,5 %		
G. Minimální čas pádu v sekundách (Hagbergovo pádové číslo)	220		
H. Minimální Zelenýho index (ml)	22	—	—

KONTAMINUJÍCÍ LÁTKY

	Pšenice obecná	Ječmen obecný	Kukuřice setá
<u>1. Mykotoxiny</u>			
Deoxynivalenol (DON) (µg/kg)**	1250	-	-
Zearalenon (ZEA) (µg/kg)*	100	-	-
Aflatoxin B1 (mg/kg)	-	-	0,02
<u>2. Těžké kovy</u>			
Olovo (mg/kg)	0,2	10	10
Kadmium (mg/kg)	0,2	1	1

* Žádost o stanovení Zearalenonu se vystavuje jen v případě, že je vzorek zasílán na stanovení Deoxynivalenolu přesnou metodou do smluvní laboratoře a provádí se v případě, že hodnota DONu stanovená přesnou metodou je v rozmezí 1000-1250 µg/kg.

** V případě výskytu fuzariozních zrn během dodávky obiloviny či v kontraktním vzorku je nabídka automaticky určena ke stanovení DONu přesnou metodou (ELISA, HPLC).

Zpracovala: Ing. Jitka Staňková, Oddělení řízení a metodiky kontrol SOT
Předkládá: Ing. Eva Košťálová, Odbor kontroly

Praha, 26.10.2005